

Saying Kaddish in a World Without Minyanim

Rabbi Elie Kaunfer – kaunfer@hadar.org

Spring Lecture Series 2020

The Full Kaddish	קדיש שלם
1) Exalted and sanctified be His great name in the world which He created according to His will and may He rule His kingdom in your lifetime and in your days, and in the lifetime of all Israel speedily and in the near future, and say Amen.	1) יתגדל ויתקדש שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דִּי בְרָא כְּרַעוּתֵהּ, וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ בְּחַיֵּינוּ וּבְיוֹמֵינוּ וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל. בְּעָגְלָא וּבְזִמְנָא קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן:
2) May His great Name be blessed forever and for all eternity.	2) יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעֹלָם וּלְעֹלְמֵי עֲלְמֵיָא:
3) Blessed and praised, and glorified, and exalted and uplifted and honored and elevated and extolled be the Name of the Holy One, blessed is He,	3) יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
4) [that is] above all the blessings and songs praises and consolations which we utter in the world, and say Amen.	4) לְעֵלְא מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירָתָא, תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא, דְּאָמְרִין בְּעֵלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן:

[5] May there be acceptance of the prayers and supplications of all Israel before their Father in heaven, and say Amen.] 6) May there be great peace from heaven and life for us and for all Israel and say Amen. 7) He who makes peace in His high heavens may He make peace for us and for all Israel and say Amen. (Translation: Metsudah Siddur)	(5) תִּתְקַבֵּל צְלוֹתָהוֹן וּבְעוֹתָהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קִדְמָא אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא וְאָמְרוּ אָמֵן:] (6) יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמִיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ אָמֵן: (7) עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ אָמֵן:
1. Or Zarua, Laws of Shabbat, #50 (12th c.) It is our custom in the land of Canaan (Slavic lands?) and also the custom of the Rhineland that after the congregation says Ein Kelohenu an orphan stands and says Kaddish. But in France, I saw that they are not strict about who says Kaddish, an orphan or not. But our <i>minhag</i> makes sense given this story: R. Akiva saw a person who was naked and black as coal. He was carrying on his head a bundle ten times normal weight, and was running like a horse. R. Akiva commanded him to stop and said: Why are you doing such hard work? If you are a slave, and your master is doing this to you, I will redeem you from him. And if you are poor, I will make you rich. He said: Please, don't delay me, perhaps those in charge of me will become angered. [R. Akiva] said: What is this and what do you do? He said: I am dead. Every day they send me to cut down wood and they burn me with it. [R. Akiva] said: What was your work in the world you came from (i.e. when you were alive?)	1. אור זרוע, ח"ב, הלכות שבת, סימן נ: מנהגנו בארץ כנען וכן מנהג בני רינוס לאחר שיאמרו הצבור אין כאלהינו עומד היתום ואומר קדיש אבל בצרפת ראיתי שאינם מקפידים על כך מי שיאמר קדיש אם נער יתום או נער שיש לו אב ואם וכמנהגנו מסתברא משום מעשה שהיה דמעשה בר"ע מעשה בר' עקיבה שראה אדם אחד שהיה ערום ושחור כפחם והיה טוען על ראשו כטען עשרה טעונים והיה רץ כמרוצת הסוס גזר עליו ר' עקיבה והעמידו ואמר לאותו האיש: למה אתה עושה עבודה קשה כזאת אם עבד אתה ואדונך עושה לך כך אני אפדה אותך מידו ואם עני אתה אני מעשיר אותך א"ל בבקשה ממך (א"ל) [אל] תעכבי שמה ירגזו עלי אותם הממונים עלי א"ל מה זה ומה מעשך

He said: I was a tax collector, and I was among the leaders of the people. I would favor the rich and send the poor to their death. [R. Akiva] said to him: Have you heard from those in charge of you if there is a repair? He said: Please, don't delay me. Perhaps those in charge of me will become angered. For I have no repair. However, I heard from them something which cannot be: If I had a son, who were to stand in the congregation and say: Blessed is YHVH, who is blessed; and they would answer after him: Blessed is YHVH, the blessed, forever and ever. Or if he said: Yitgadal and they answered after him: May His great name be blessed—immediately they would release me from punishment. But I did not leave a son in this world. I left my wife pregnant, and I don't know if she gave birth to a son. And who would teach him (anyway)? For I don't have any friends in the world. In that moment, R. Akiva took it upon himself to go and investigate if he had a son, so that he could teach him Torah and stand him before the congregation. [R. Akiva] said: What is your name? He said: Akiva. And the name of your wife? Shushniba. And the name of your city? Laodicea. Immediately R. Akiva felt a great sorrow, and went and asked after this person. When he came to that place, he asked after him. They said: The bones of that wicked one should be silent. He asked after his wife. They said: May her memory be erased from the world. He asked after his son.	אמר לו אותו האיש מת הוא ובכל יום ויום שולחים אותי לחטוב עצים ושורפין אותי בהם וא"ל בני מה היתה מלאכתך בעולם שבאת ממנו א"ל גבאי המס הייתי והייתי מראשי העם ונושא פנים לעשירים והורג עניים א"ל כלום שמעת מן הממונים עליך אם יש לך תקנה א"ל בבקשה ממך על תעכבני שמא ירגזו עלי בעלי פורענות שאותו האיש אין לו תקנה אלא שמעתי מהם דבר שאינו יכול להיות שאילמלי היה לו לזה העני בן שהוא עומד בקהל ואומר ברכו את ה' המבורך ועונין אחריו ברוך ה' המבורך לעולם ועד או יאמר יתגדל ועונין אחריו יש"ר מברך מיד מתירין אותו האיש מן הפורענות ואותו איש לא הניח בן בעולם ועזב אשתו מעוברת וא"י אם תלד זכר מי מלמדו שאין לאותו האיש אהוב בעולם באותה שעה קיבל עליו ר"ע לילך ולחפש אם הוליד בן כדי שילמדו תורה ויעמידו לפני הצבור א"ל מה שמך? א"ל עקיבה ושום אנתתך? א"ל שושניבא ושום קרתך? א"ל לודקיא מיד נצטער ר"ע צער גדול והלך ושאל עליו כיון שבא לאותו מקום שאל עליו א"ל ישתחקו עצמותיו של אותו הרשע שאל על אשתו א"ל ימחה זכרה מן העולם שאל על הבן אמרו הרי ערל הוא אפי' מצות מילה לא עסקנו
--	--

They said: He is uncircumcised. Even the <i>mitzvah</i> of circumcision we didn't do. Immediately R. Akiva took him, circumcised him, and sat him before him. He didn't receive Torah until R. Akiva fasted for 40 days. A heavenly voice emerged and said: R. Akiva! Go and teach him. He went and taught him Torah, Keriat Shema, and the Amidah, and Grace After Meals. He stood him before the congregation, and said: Blessed is YHVH, the blessed. The congregation answered: "Blessed is YHVH, the blessed, forever" until "Yitgadal, May His great name..." At that moment, they immediately released him from punishment. Immediately he came to R. Akiva in a dream and said: May it be God's will that your mind be at ease in Gan Eden, for you saved me from the punishment of hell. Immediately R. Akiva said: YHVH, Your name is forever; Your mention is from generation to generation...	מיד נטלו ר"ע ומלו והושיבו לפניו ולא היה מקבל תורה עד שישב עליו מ' יום בתענית יצתה בת קול ואמרה לו ר' עקיבה לך ולמד לו הלך ולמדו תורה וק"ש וי"ח ברכות וברכת המזון והעמידו לפני הקהל ואמר ברכו את ה' המבורך וענו הקהל ברוך ה' המבורך לעולם ועד יתגדל יהא שמיא רבא באותה שעה מיד התירו המת מן הפרעניות מיד בא לר"ע בחלום ואמר יהר"מ ה' שתנוח דעתך בגן עדן שהצלת אותי מדינה של גיהנם מיד פתח ר"ע ואמר יהי שמך ה' לעולם ה' זכרך לדור ודור
2. Midrash on Ki Tatzsa (T-S C.2. fol 144 c-d) Rabbi Yohanan ben Zakkai said: One time I was walking along the path. I met a person who was collecting wood. I said hello to him, but he didn't say hello to me. I said to him: Are you among the living? He said to me: That man [=I] am among the dead. I said to him: If you are dead, why are you collecting wood? He said to me: Listen to me about something: When I was in that world [of the living] my friend and I would busy ourselves with robbery. Death by fire was decreed on me. When I gather the wood, they burn me. And when he gathers wood, they burn him. I said to him: How long is your punishment?	2. מדרש על כי תצא א"ר יוחנן בן זכאי פעם אחת הייתי עובר בדרך פגעתי באדם אחד שהוא מלקט עצים נתתי לו שלום ולא החזיר לי שלום אמ' לו מן החיים אתה אמ' לי למן המתים אתה האיש אמ' לו אם מן המתים אתה עצי[ם] שאתה מלקט למה לך אמר לי האזין ממני דבר אחד כשהייתי באתו העולם אני וחבירי בלטיר אחד [היין] עוסקין נגזרה עלינו שריפה כשאני מלקט עצים שורפים אתי וכשהוא מלקט עצים שו[ר]פין אתו אמר לו עד מתי דינכם?

He said to me: Rabbi, when I came here, I left my wife pregnant. And now I don't know if she had a girl or a boy. Please may you be careful...(manuscript tears) ...if for five years you bring him to the synagogue and teach him the Amidah, and the Shema, and teach him three verses and he ascends and reads from the Sefer Torah, and the congregation answers after him: Blessed is YHVH who is blessed, then I will be released from this judgment. Immediately R. Yohanan did this. After this R. Yohanan found the man in the same place he had run into him before. He said to him: Let your soul rest, just as you caused me and my soul to rest! I have been released from the judgment. Immediately R. Yohanan opened with the verse and said: YHVH Your name is forever...	א [=אמר] לי רבי כשבאתי לכן הנחתי אשתי מעוברת ועכשיו איני יודע אם זכר ילדה או נקבה בבקשה ממך הוי זהיר בו... [manuscript tears] לה [=לחמש?] שנים את מוליכו לבית הכנסת ומלמדו תפילה וקריאת שמע ומלמדו ג' פסוקין ויעלה ויקרא בספר תורה ויענו הקהל אחריו ברכו ברוך ה' המבורך ואני פטור מן הדין הזה מיד ר' יוחנן ועשה כך לאחר כך יצא ר' יוחנן מצא אתו האיש באתו המקום שפגע בו א [=אמר] לו תנוח נפשך כשם שהנחתי אתי ואת נפשי נפטרתי מאתו הדין מיד פתח ר' יוחנן וא' ה' שמך לעולם ג'
3. Babylonian Talmud Sanhedrin 104a A son can acquit his father. A father cannot acquit his son. As it says: “And it is not in my power to save” (Deuteronomy 32:39). Avraham cannot save Yishmael, Yitzhak cannot save Esav.	3. תלמוד בבלי סנהדרין דף קד. ברא מזכי אבא. אבא לא מזכי ברא, דכתיב ואין מידי מציל (דברים לב:לט). אין אברהם מציל את ישמעאל, אין יצחק מציל את עשו.
4. Genesis Rabbah (Albeck ed.) 49:4 It is taught: R. Shimon ben Yohai said: Whoever has a son that toils in Torah, it is as if he has not died.	4. בראשית רבה (תאודור-אלבק) פרשת וירא פרשה מט תני ר' שמעון בן יוחי אומר כל מי שיש לו בן יגע בתורה כאילו לא מת
5. Eliyahu Zuta (Ish-Shalom ed.) 12 An ordinary person who teaches his son Torah, his son saves him from the judgement of hell.	5. אליהו זוטא (איש שלום) פרשה יב עם הארץ שהיקרא והישנה את בנו תורה, בנו מצילו מדינה של גיהנם
6. Sefer Hasidim (Margolioth ed.) 18 A person who lives in a village and does not have a <i>minyan</i> to say “matters of holiness,” or in a place where there is a <i>minyan</i>, but he came late when they had already said “May God’s great name,” he should say: “Now please let YHVH’s power be great, as You said” (Numbers 14:17); “I will make Myself great and I will make Myself holy, and I will be known among	6. ספר חסידים (מרגליות) סימן יח אדם שהוא דר בכפר ואין עמו עשרה לומר דבר שבקדושה או במקום קהלה ואיחר לבא עד אשר אמרו כבר יהא שמי' רבא יאמר ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר (במדבר י"ד י"ז). והתגדלתי והתקדשתי ונועדתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני ה' (יחזקאל ל"ח

many nations, and they will know that I am YHVH” (Ezekiel 38:23); “May the name of YHVH be blessed from now until forever” (Psalms 113:2).	כ"ג). יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם (תהלים קי"ג ב').
7. Sefer Rokeah #362 An individual who is not in synagogue for Barekhu should say this Baraita in the Sifre...For Yehei Shmei Rabba (should say): R. Yose said: one time I was walking along the path...(see source 10 below from Berakhot 3a)	7. ספר הרוקח הלכות קדיש קדושה וברכו סימן שסב יחיד שאינו בבית הכנס' לברכו יאמר בברייתא זו בסיפרי...ליהא שמיא רבא א"ר יוסי פעם אחת הייתי מהלך בדרך...
8. What are we praying for? Ezekiel 38:18-23 ¹⁸On that day, when Gog sets foot on the soil of Israel—declares the Lord God—My raging anger shall flare up. ¹⁹For I have decreed in My indignation and in My blazing wrath: On that day, a terrible earthquake shall befall the land of Israel. ²⁰The fish of the sea, the birds of the sky, the beasts of the field, all creeping things that move on the ground, and every human being on earth shall quake before Me. Mountains shall be overthrown, cliffs shall topple, and every wall shall crumble to the ground. ²¹I will then summon the sword against him throughout My mountains—declares Lord God—and every man’s sword shall be turned against his brother. ²²I will punish him with pestilence and with bloodshed; and I will pour torrential rain, hailstones, and sulfurous fire upon him and his hordes and the many peoples with him. ²³Thus will I manifest My greatness and My holiness, and make Myself known in the sight of many nations. And they shall know that I am the Lord.	8. יחזקאל לח:יח-כג ¹⁸וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא בְּיוֹם בּוֹא גֹג עַל אֲדֹמֶת יִשְׂרָאֵל נָאֻם אֲדֹנִי יְקֹזֵק תַּעֲלֶה חֲמָתִי בְּאַפִּי: ¹⁹וּבִקְנֹאתִי בְּאֵשׁ עֲבַרְתִּי דְּבַרְתִּי אִם לֹא בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי רַעַשׁ גָּדוֹל עַל אֲדֹמֶת יִשְׂרָאֵל: ²⁰וְרַעְשׁוּ מִפְּנֵי דְגֵי הַיָּם וְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְחַיֵּית הַשָּׂדֶה וְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׁ עַל הָאָדָמָה וְכָל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה וְנִהְרָסוּ הַהָרִים וְנָפְלוּ הַמְּדִרְגּוֹת וְכָל חוֹמָה לְאַרְצָה תִּפּוֹל: ²¹וְקִרְאתִי עָלָיו לְכָל הָרִי חָרֵב נָאֻם אֲדֹנִי יְקֹזֵק חָרֵב אִישׁ בְּאַחִיו תִּהְיֶה: ²²וְנִשְׁפָּטִיתִי אֹתוֹ בַּדֶּבֶר וּבַדָּם וּגְשָׁם שׁוֹטֵף וְאֶבְרִי אֶלְגָּבִישׁ אֵשׁ וְגִפְרִית אֲמַטִּיר עָלָיו וְעַל אֲגָפָיו וְעַל עַמִּים רַבִּים אֲשֶׁר אֹתוֹ: ²³וְהִתְגַּדַּלְתִּי וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וְנוֹדַעְתִּי לְעֵינֵי גוֹיִם רַבִּים וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְקֹזֵק:
8A. Interpreting the first line 1 Rav Hai Gaon (10-11th c.), Two Responsa on Kaddish At first he requests from God to hurry His promise, as He promised us through his prophet: Thus will I manifest My greatness and My holiness, and make Myself known in the sight of many nations.	8א. שתי תשובות על קדיש לרב האי (גנזי שכטר כרך ב, 156-161) מ[תחלה הוא מבקש מלפני המקום להחיש בטחונו, כמו [שהבטיחנו] על יד הנביא והתגדל' והתקדשתי ונודעתי ל[עניי] גוים רבים...

8B. Interpreting the first line 2 Sefer HaPardes of Rashi This is the meaning of “May God’s name be magnified and sanctified.” In the future His name should be made great and sanctified, as it is written: And they will know that I am YHVH. For right now, He is not written as He is called. He is called Adonai, but He is written YHVH.	8ב. ספר הפרדס לרש"י ע' שכג וכן [הוא] משמעו יתגדל ויתקדש שמו של הק[דוש] ב[רוך] ה[וא] לעתיד לבוא שיהא [שמו הגדול] מגודל ומקודש כדכתיב [וידעו] כי [אני] ה'. לפי שעכשיו לא כשנכתב הוא נקרא, כי הוא נקרא באל"ף דל"ת ונכתב ב"ה
8C. A Theme with a Future Orientation? Grace After Meals for Pesah, A.M. Haberman, Yediat HaMakhon LeHeker HaShirah Ha-Ivrit vol 5, p. 67. ...Blessed are You, YHVH, who builds Jerusalem in mercy, amen, in our days and your days and in the days of all His people Israel...	8ג. ברכת המזון מפיוט לפסח (א.מ. הברמן, ידיעת המכון לחקר השירה העברית, כרך 5) ...ברוך אתה " הוא בונה ברחמי ירושלם אמן בימינו ובימיכם ובימי כל עמו ישראל...
8D. Prayer for God’s Future Kingdom Seder Rav Amram Gaon (Harpanas) From Your place, our King, appear! And rule over us—for we are waiting for You. When will you rule in Zion? In the near time, in our days, and in our lifetime, dwell (with us). May You be made great, and may you be made holy in the midst of Jerusalem Your city, from generation to generation, and forever and ever. May our eyes see Your kingdom...	8ד. סדר רב עמרם גאון (הרפנס) סדר תפילה ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך מתי תמלוך בציון בקרוב בימינו ובחיינו תשכן. תתגדל ותתקדש בתוך ירושלם עירך לדור ודור ולנצח נצחים. ועינינו תראנה במלכותך...

9. Source of Yehei Shmei: Daniel Daniel 2:17-20 ¹⁷Then Daniel went to his house and informed his companions, <u>Hananiah</u>, <u>Mishael</u>, and <u>Azariah</u>, of the matter, ¹⁸that they might implore the God of Heaven for help regarding this mystery, so that Daniel and his colleagues would not be put to death together with the other wise men of Babylon. ¹⁹The mystery was then revealed to Daniel in a night vision; then Daniel blessed the God of Heaven. ²⁰Daniel answered and said: “Let the name of God be blessed forever and ever, for wisdom and power are His.”	9. דניאל ב:יז-כ ¹⁷אָדִין דָּנִיֵּאל לְבֵיתוֹ אָזַל וְלַחֲנַנְיָה מִיִּשְׁשָׁאֵל וְעֶזְרִיָּה חֲבֵרֹהֵי מַלְתָּא הֹדְעָ: ¹⁸וְרַחֲמִין לְמַבְעֵא מִן קֳדָם אֱלֹהֵי שְׁמַיָּא עַל רְצָה דְנָה דִּי לֹא יִהְיֶדּוּן דָּנִיֵּאל וְחֲבֵרֹהֵי עִם שְׂאָר חֲכִימֵי בָבֶל: ¹⁹אָדִין לְדָנִיֵּאל בְּחֶזְקָא דִּי לִילִיָּא רְצָה גְלִי אָדִין דָּנִיֵּאל בֵּרַךְ לְאֱלֹהֵי שְׁמַיָּא: ²⁰עֲנָה דָנִיֵּאל וְאָמַר לַהּוָּא שְׁמָהּ דִּי אֱלֹהֵי מְבָרַךְ מִן עַלְמָא וְעַד עַלְמָא דִּי חֲכֻמָּתָא וְגִבּוֹרְתָא דִּי לֵהּ הִיא:
10. God's Connection to Yehei Shmei Talmud Bavli Berakhot 3a A <i>baraita</i> teaches: Rabbi Yose said: One time I was walking on the path, and I entered a ruin from one of the ruins of Jerusalem in order to pray. Elijah of blessed memory came and watched the doorway until I finished my prayer....He said to me...“Whenever the Israelites go into the synagogues and schoolhouses and respond: ‘May His great name be blessed,’ God shakes His head and says: “Happy is the king who is thus praised in His house! Woe to the father who had to banish his children, and woe to the children who had to be banished from the table of their father!”	10. תלמוד בבלי ברכות ג. תניא, אמר רבי יוסי: פעם אחת הייתי מהלך בדרך, ונכנסתי לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל. בא אליהו זכור לטוב ושמר לי על הפתח עד שסיימתי תפילתי...ואמר לי...בשעה שישיראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יהא שמייה הגדול מבורך הקדוש ברוך הוא מנענע ראשו ואומר: אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך, מה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם.
11. Source of Yehei Shmei: Psalms Psalms 113:1-2 ¹Halleluyah! O servants of God, give praise; praise the name of God. ²Let the name of God be blessed now and forever.	11. תהלים קיג:א-ב ¹הַלְלוּ יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְקֹנֶק הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְקֹנֶק: ²יְהִי שֵׁם יְקֹנֶק מְבָרַךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:
12. Mitzvah Instead of Kaddish Shenei Luhot HaBerit, Yesh Nohalin, p. 16 (cited in Netiv Binah, 1:369)	12. שני לוחות הברית יש נוחלין עמי' 16

The father [should] command his child to perform a certain <i>mitzvah</i>, and if the child does that <i>mitzvah</i>, it is considered more worthy than the Kaddish. Kitzur Shulhan Arukh 26:22 Even though saying Kaddish and the prayers are beneficial for the (deceased) parents, nevertheless they are not the essence. Rather, the essence is that the children should act in a righteous manner, for in that way they benefit their ancestors...and a person should command his children to perform a certain <i>mitzvah</i>, and if they fulfill that <i>mitzvah</i>, it is considered more worthy than the Kaddish.	האב יצוה לבניו להחזיק באיזה מצוה ואם מקיימים אותה נחשב יותר מן הקדיש קיצור שולחן ערוך סימן כו סעיף כב אף על פי שאמירת הקדיש והתפלות מועילות להאבות, מכל מקום אין אלו העיקר, אלא העיקר הוא שהבנים ילכו באורח מישור, כי בזה הם מזכים האבות...ויש לו לאדם לצוות את בניו להחזיק באיזה מצוה, ואם מקיימין נחשב יותר מן הקדיש
13. Keep Our Eye on the Ball Divrei Malkiel 4:96 (19th century) If he incurs a (financial) loss on this (saying Kaddish) from the <i>amud</i>, he is of course exempt...and in the essence of the matter, the masses have thought that the essence is to lead <i>davening</i> and say Kaddish. And there are those who say as many Kaddishes as much as possible, but all day they do whatever they want. In truth, the essence is to increase Torah and good deeds, and keep away from forbidden things. And in this a child does merit to his parent.	13. שו"ת דברי מלכאל חלק ד סימן צו ואם יש לו הפסד עי"ז שיצטרך להדר לעבור לפני התיבה ודאי דפטור...ובגוף הדבר נואלו ההמון לחשוב שהעיקר הוא לעבור לפני התיבה ואמירת קדיש. ויש שמרבים בקדישים בכל האפשר. וכל היום עושים מה שלבם חפץ. ובאמת העיקר הוא להרבות בתורה ומע"ט ולהזהר מדברים האסורים. ובזה ברא מזכה אבא.

<https://www.rabbinicalassembly.org/story/cjls-guidance-remote-minyanim-time-covid-19>

<https://rebpam.com/wp-content/uploads/2014/07/Kaddish-L-yachid-from-the-Siddur-of-Am-ram-Gaon.pdf>

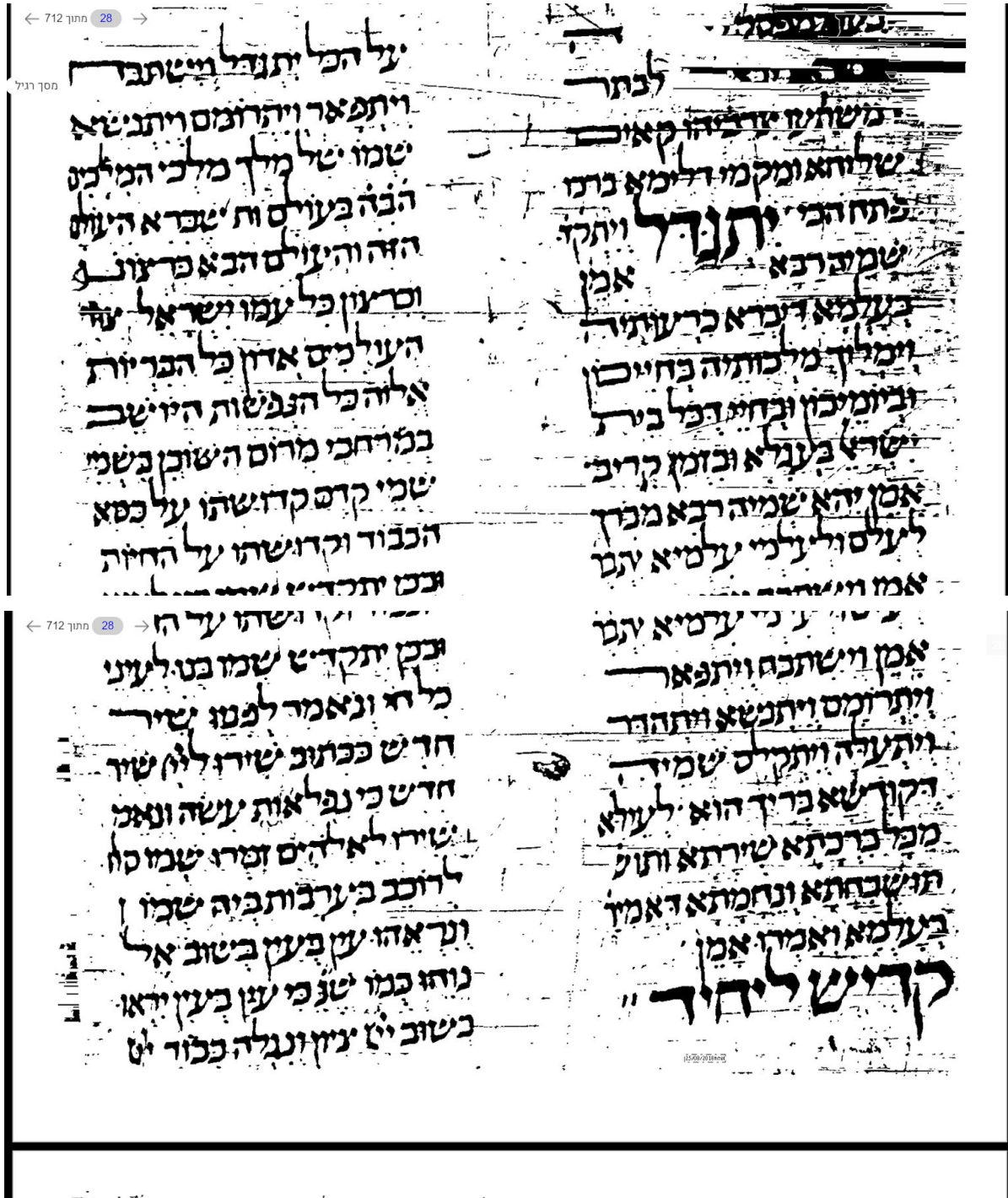
<https://www.kipa.co.il/%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%95%D7%AA/956904-%D7%94%D7%A8%D7%91-%D7%90%D7%9C%D7%99%D7%A2%D7%96%D7%A8-%D7%9E%D7%9C%D7%9E%D7%93-%D7%9E%D7%95%D7%AA%D7%A8-%D7%9C%D7%94%D7%92%D7%99%D7%93>

[-%D7%A7%D7%93%D7%99%D7%A9-%D7%91%D7%9E%D7%A4%D7%92%D7%A9-%D7%95%D7%99%D7%A8%D7%98%D7%95%D7%90%D7%9C%D7%99/?fbclid=IwAR3sIrggJ3wzujf_d5hN_hNh0ti0piBHpLc8L88wb2sMdQKI-DJ-feDJq4A](#)

British Museum manuscript, Or. 1067 (Margoloth 613) 14-15th century Sefardi siddur with Rav Amram (p23 in the manuscript),
<https://rebpm.com/wp-content/uploads/2014/07/Kaddish-L-yachid-from-the-Siddur-of-Amram-Gaon.pdf>

חדרים וחדים נמסר וואו צו
 נטל הפנקס ופתח וחדאנז
 אנדיות כחוכות נוצרות משאם
 זומא אמרתי לו חדר — זוי
 הלל למי אמר לי לישוא
 אמרתי לו ויכלין ישראל
 לעמוד בהן אמר לי בא לסוד
 ואראך גדות טישונות מן
 הראשונות למחר הכנסנו
 לחדרי חדרי וחדאנז אשר

וראכל בשר יחרוכי פי ו
 רב ועתה יגדל נא כח יי
 באשר רבנא לאמר ויאמר
 כי יד על פס יה מלחמה ל
 בעמלק מדוד דוד וכו' רבנא
 לו וחסדך מי עושה המה
 קול אל יי אקרא ויענע מה
 קדשו סלה יי חפץ רסען
 עקו יגדיל תורה וידור
 אמר ייטמינא לי שחלי כ

25/07/2019

תפלת שחרית

120

תשלומי קדיש וברכו ליחיד.

מי שאינו יכול להתפלל עם הנימוץ או שחורבן לביתו ולא שטע קדיש או ברכו או קדושה סוף יסלים חסרונם כפסוקים וכרייתות הסדורות מענינים אלו, וע"פ הכוונות הנלוות.

מי שלא שטע חצי קדיש קודם ברכו של שחרית יאמר זה אחר תחנון:

זה אומר אני במקום חצי קדיש קודם ברכו של שחרית:

ועתה יגדלנא כח אדני באשר הברית לאמר: והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני יי ברכי נפשי אתי יי אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשתי: להנא שמה דיאלהא מברך מועלמא ועדעלמא די חקמתא וגבורתא דיילה היא: אמר רבי יהושע בן לוי כל העונה אמן וְהָא שְׁמָה רַבָּא מְבָרַךְ לְעַלְמָא וְלְעַלְמָא עַלְמָא בְּכָל כּוּזָא קוֹרְעִים לֹא גִזַּר דִּינָא שְׁנֵימָר בְּפָרַע פְּרַעוֹת בִּישְׂרָאֵל בְּהַתְנַחֵב עִם בְּרַכּוֹ יי מִדָּא טַעַם בְּפָרַע פְּרַעוֹת מִשּׁוּם דְּבִרְכּוֹ יי אִמַּר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ כִּלְהַעֲוָנָה אֲמַן בְּכָל־כּוּזָא פּוֹתְחִים לֹא שְׁעָרִי גִזְעוֹן שְׁנֵימָר פְּרַחֵי שְׁעָרִים וְיִבְא גִזְעָדִיק שְׁמַר אֲמִינִי: אֶל־תִּקְרָא שׁוֹמֵר אֲמִינִי אֶלָּא שְׁאִמַּר אֲמִינִי:

מי שלא שטע ברכו של שחרית יאמר זה אחר תחנון.

זה אומר אני במקום ברכו של שחרית:

בְּפָרַע פְּרַעוֹת בִּישְׂרָאֵל בְּהַתְנַחֵב עִם בְּרַכּוֹ יי בְּרַכּוֹ יי אֶלְהִיכֶם מִדְּהַעוֹלָם עַד הַעוֹלָם וְיִבְרַכּוּ שֵׁם כְּבוֹדָה וְיִדְוֹטֶם עַל־כָּל־בְּרָכָה וְתִהְיֶה: יְהִי שֵׁם יי מְבָרַךְ מַעֲתָה וְעַד־עוֹלָם: בְּרוּךְ יי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדּוֹ: וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִסְלָא כְבוֹדוֹ אֶת־כִּלְהַאֲרָן אֲמַן וְאֲמַן: אִמַּר רַבִּי עֲקִיבָה בְּכָל־יוֹם נִיּוֹם מִלֵּאָה אַחֵר עוֹמֵד בְּאַמְצַע הַקִּיעַ שְׁחִירֵי וְאִמַּר יי מִלָּה יי מִלָּה יי וְיִמְלֹךְ לְעַלְמָא וְעַד: וְכָל־גִּירָדִי מַעֲלָה עוֹנִים אַחֲרָיו עַד שְׁטַנְיַע לְבָרְכָה: בְּשִׁטְנְיַע לְבָרְכָה חֵיה אַחַת שְׁשִׁמָּה יִשְׂרָאֵל וְחִקִּיק עַל־מַעֲתָה: יִשְׂרָאֵל עוֹמֵד בְּאַמְצַע הַקִּיעַ וְאִמַּרְתָּ בְּקוֹל רֶם בְּרַכּוֹ יי הַמְבָרַךְ: וְכָל־גִּירָדִי מַעֲלָה עוֹנִים בְּרוּךְ יי הַמְבָרַךְ לְעוֹלָם וְעַד:

במקום קדושה של שחרית יאמר זה אחר תחנון.

זה אומר אני במקום קדושה של שחרית:

וְלֹא תַחֲלִלּוּ אֶת־שֵׁם קִדְּשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יי מְקַדְּשֶׁם: שְׂרָפִים עֹמְדִים מַטְעֵל לֹא שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד בְּשָׂתִים: יְכַסֵּה פָנָיו וּבְשָׂתִים: יְכַסֵּה רַגְלָיו וּבְשָׂתִים: יַעֲוֹף: וְקָרָא זֶה אֱלֹהֵי וְאִמַּר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מִלֵּא כִלְהַאֲרָן כְּבוֹדוֹ: וְתַשְׁאִי רִיחַ וְאַשְׁמַע אַחֲרֵי קוֹל הָעַשׂ גְּדוֹל בְּרוּךְ יי מִמְּקוֹמוֹ: יְמִלֵךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֵי צִיּוֹן לְדָד וְדָד הַלְלוּ:הָ: בְּשַׁעֲלָה מִשָּׁח לְמִרוֹם מִצָּא בַת אַחַת אוֹמֵרֶת קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מִלֵּא כִלְהַאֲרָן כְּבוֹדוֹ: וְכַת אַחַת אוֹמֵרֶת בְּרוּךְ יי מִמְּקוֹמוֹ: וְכָלֶם עוֹנִים בְּפֶה אַחֵר וְאִמַּרִים: יְמִלֵךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֵי צִיּוֹן לְדָד וְדָד הַלְלוּ:הָ:

במקום קדיש שלם יאמר זה אחר תחנון:

זה אומר אני במקום קדיש שלם:

ועתה יגדלנא כח אדני באשר הברית לאמר: והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני יי ברכי נפשי אתי יי אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשתי: להנא שמה דיאלהא מברך מועלמא ועדעלמא די חקמתא וגבורתא דיילה היא: אמר רבי יהושע בן לוי כל העונה אמן וְהָא שְׁמָה רַבָּא מְבָרַךְ לְעַלְמָא וְלְעַלְמָא עַלְמָא בְּכָל כּוּזָא קוֹרְעִים לֹא גִזַּר דִּינָא שְׁנֵימָר בְּפָרַע פְּרַעוֹת בִּישְׂרָאֵל בְּהַתְנַחֵב עִם בְּרַכּוֹ יי מִדָּא טַעַם בְּפָרַע פְּרַעוֹת מִשּׁוּם דְּבִרְכּוֹ יי אִמַּר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ כִּלְהַעֲוָנָה אֲמַן בְּכָל־כּוּזָא פּוֹתְחִים לֹא שְׁעָרִי גִזְעוֹן שְׁנֵימָר פְּרַחֵי שְׁעָרִים וְיִבְא גִזְעָדִיק שְׁמַר אֲמִינִי: אֶל־תִּקְרָא שׁוֹמֵר אֲמִינִי אֶלָּא שְׁאִמַּר אֲמִינִי:

תפלת שחרית

הינו שגאמר בקרע פרעות ב'ישראל בהתנבב עם כרכו יי. מר ששם בקרע פרעות משום
הקרבן יי: אמר רבי יהושע בן גדיא כלמי שעונה אמן בעולם הזה וזכה ועונה אמן לעולם
הבא שגאמר ברוך יי לעולם אמן ואמן. אמן בעולם הזה ואמן לעולם הבא:

בתפלת מנחה נמקום חצי קריש יאמר זה אחר תחנון:

זה אומר אני במקום חצי קריש קדם מנחה:

ועתה יגדלניא כח אדני באשר הברת לאמר: והתגדלתי והתקדשתי וגודעתי
לעיני גוים רבים וידעו כי אני יי: בקרי גפשי אתי יי: אליה גדלת מאד הוד והדר
לקשתי: לחנא שמה דיאלהא מברך מודעלקא ועדעלקא די חקמתא וגבורתא דיילת היא:
תניא, אמר רבי יוסי פשם אחר הניחי טהלה ביהודי והניח זמן תפלת מנחה ונגבסתי
לחרכה אחר מחבורת ירושלים להתפלל, בא אליהו זכור לשבח ושמו לי על הפתח. אמר
לי בני מר קול שמעתי בחרכה זה אמרתי שמעתי ברח קול שמעתי ביונה ואמרתי אוי
שהחרכתי את ביתי ושפתי אתיכלי והגלית אתיכלי לבין עובדי אליהם. אמר לי בכל יום
יום אומרת בך וקשישראל נקנים לבתי נקניות ולבתי מדרשות ואומרים אמן והא שמה
רבא מברך לעולם ולעלמי עלמיא הקדוש ברוך הוא מנענע בראשו ואומר אשרי המלך שמקלסם
אותו בביתו בך. מה לו לאב שהגלה את בניו ואוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם: אמר רבי
שמעון בן לקיש כל העונה אמן בכל כחו פותחים לו שערי גן עדן שגאמר פתחו שערים
ויבא גוי צדיק שמר אמונים. אלהתקרא שמר אמונים אלא שאומר אמונים:

למנחה נמקום קדושה יאמר זה אחר תחנון:

זה אומר אני במקום קדושה של מנחה:

ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני יי: מקדשכם: שרפים עפרים
מטעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד בשמים: וכסא סניו ובשמים: וכסא רגליו ובשמים:
ועופת: וקרא זה אלון ואמר קדוש קדוש קדוש יי: צבאות מלא כל הארץ כבודו: ותשאני
רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוך כבודו: מקדומו: יסלך יי לעולם אלהיך ציון לוד
ודד תלוייה: אקרו עליו על סנהלסון שהוא גבוה יותר מחבריו מהלך חמש מאות שנה ועומר
אחורי מרכבה וקושר בתיים לקונו ומשביע את הכתר ועולה ויושב בראש ארזו ובשעה
שיוצא הכתר כלחילי מרומ נרתמים ומדענעים וחיזות דוממות ומנהמות פארי, באותה שעה
עונים ואומרים קדוש קדוש קדוש יי: צבאות מלא כל הארץ כבודו. ובשעה שמגיע לכסא
מתגלגלים וגלגלי הכסא ומתרגשים אדני שרפרף וכל רקיעים אוהזין חלחלה ובשעה שהוא
עובר על הכסא כלחילי מרומ וכתר הכבוד שלו פותחים פיהם ואומרים ברוך כבודו:
מקדומו. בא וראה כמה גדלתו ושכחו של הקדוש ברוך הוא. שבשעה שמגיע הכתר לראשו
מחזיק עצמו לקבל הכתר מעבריו וכלחיות ושרפים וגלגלי המרכבה וכסא הכבוד וחילי
מעלה ומשח מתגלגלים ומתגברים ומתנאים ונותנים הוד והדר ומסליכים כלם בפה אחד ואומרים
יי: יסלך לעולם ועד:

לערבית נמקום ברכו יאמר זה מיד אחר והוא רחום:

זה אומר אני במקום ברכו של ערבית:

תיה אחת ברכיע בשעה יום אור אמת במצחה ויודעים המלאכים שהוא יום, ולערב
אמנה במצחה ויודעים המלאכים שהוא לילה, ובכל פעם אומר ברכו אתי: המבנה וכל
גודי מעלה עונים ברוך יי המבנה לעולם ועד:

Prayer in Place of Mourner's Kaddish When a Minyan is Not Present
From Siddur Lev Shalem (2016), p. 30

Mourners and those observing Yahrzeit recite aloud:

רבונו של עולם/אלהי הרוחות לכל בשר

Master of the world, God of the spirit of all flesh, it is revealed and known before You that it is my fervent desire to praise Your name, and to remember and honor my beloved:

*father/mother/son/daughter/husband/wife/partner/brother/sister/_____ [the
name and relation of the person may be inserted]*

by reciting the Mourner's Kaddish in the presence of a *minyan*.

May my presence here today with my community find favor in Your eyes, and be accepted and received before You as if I had prayed the Mourner's Kaddish. May Your name, Adonai, be elevated and sanctified everywhere on earth and may peace reign everywhere.

All who are present respond:

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

Barukh shem k'vod malkhuto l'olam va-ed.

Praise be the name of the One whose glorious sovereignty is forever and ever.

Together:

עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמֵיוֹ הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל [וְעַל כָּל יוֹשְׁבֵי תְּבִיל] וְאָמְרוּ: אָמֵן.

Oseh shalom bimromav hu ya-aseh shalom aleinu v'al kol yisrael, v'imiru amen.

May the One who creates peace on high bring peace to us and to all Israel. And we say: Amen.

